

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

י"ו ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 835

מסכת כתובות קי"א - נדרים ו' כלים א', ב' - א', ח'

בס"ד, ו' סיון תשע"ה

השבוע בגליון

- ◆ ההמון זלזל בקיום נדרים ושבועות
- ◆ צרעת שלפני מתן תורה - מה טיבה?

◆ לסכור את פי הקראים

- ◆ מדוע לא למדו נדרים בבבל?
- ◆ בני ארץ ישראל למדו תלמוד בבלי

דבר העורך

לקח היסטורי

חג השבועות.

שש עשרה שנים בלבד לאחר השואה.

אווירת החג אפפה את בני הישיבה בכל עוז.

אל הלילה השקט עלו קולות לימוד בלתי פוסקים.

ואי שם, למעלה, התבללו בקולות לימוד שעלו

מנקודות שונות על פני הגלובוס והעלו נחת רוח

לפני נותן התורה.

שעת דמדומים.

החג עומד לחמוק.

מצחו חרוש הקמטים של הגאון רבי יחזקאל

לוינשטיין זצ"ל, אינו נע ואינו זע. סביבו בחורים

רבים. עיניו עצומות ומחשבותיו נתונות אי שם,

בראש הר הכרמל.

ככח עיונו והבנתו לנפש האדם, הוא בוחר להחזיר

באחת את בחורי החמד אל אחד האירועים

המסעירים בתולדות עמנו, כדי לחדד בפניהם את

מעלת לומדי התורה.

לאחר שלש שנות רעב "חזק", כלשון הנביא, היה

המצב נואש.

המלך אחאב בעצמו יוצא לתור את הארץ, ב"כל

מעייני המים ואל כל הנחלים - אולי נמצא חצירי."

במהלך שיטוטו אחר בדל צמחיה, נערכת פגישה בינו

לבין אליהו הנביא על אם הדרך הצחיחה, במהלכה

הוא מכנה את אליהו הנביא "עוכר ישראל(!)" על

שנשבע להביא רעב על הארץ הסוררת. אליהו משיב

לו "לא אני עכרתי את ישראל", והם מסכמים לערוך

מבחן מול כל העם, בהר הכרמל.

◀

מסכת נדרים

מסכת נדרים, בלימודה פותחים השבוע לומדי הדף היומי, נכללה בסדר "נשים", אף על פי שאינה עוסקת בענייני אישות כיתר המסכתות שבסדר זה. במסכת סוטה (ב/א) מבארת הגמרא, כי אגב פרק "המדיר" שבמסכת כתובות, העוסק בענייני נדרים שבין בעל לאשה, סודרה לאחריה מסכת נדרים ובעקבותיה מסכת נזיר.

הרמב"ם (בהקדמתו לפירוש המשנה) כותב טעם נוסף למיקום מסכת נדרים בסדר "נשים", שפרשת נדרים שבתורה (בתחילת פרשת מטות שבחומש במדבר), עוסקת בעיקרה בנדרים שאב רשאי להפר לבתו ובעל רשאי להפר לאשתו, כאשר האירוסין והנישואין הם הקובעים מי יפר את נדרי האשה - אביה או בעלה.

★ ★ ★

ענייני נדרים כוללים שני נושאים ראשיים המתפצלים לתתי-נושאים: **א.** מהו נדר. **ב.** כיצד אפשר לבטלו.

"נדר": אדם יכול לאסור על עצמו הנאה מוגבלת, או כוללת, מחפץ מסויים או מאדם מסויים, והוא גם יכול לאסור על אחרים ליהנות מחפץ השייך לו או ממנו עצמו.

חציו הראשון של הפרק הראשון במסכתנו עוסק בלשון נדרים ובנוסחם. חציו השני וכן הפרק השני עוסקים בדיני 'התפסה' ובפרטים שונים מלשונות הנדרים. הפרק השלישי מתמקד בנדרים שאינם חלים מפני שנעשו בכפייה; כהגזמה; כזירוז והמרצה. עוד בפרק שלישי, וכן בפרקים השישי והשביעי, מפרשים לשונות שונים של נדרים, מה נכלל בהם [כגון הנודר הנאה מ"זרעו של אברהם", האם נכרים כלולים בנדרו?]. הפרק הרביעי והחמישי עוסקים בשאלות על אודות מי שהדיר הנאה את חבירו, שלא יהנה ממנו, מה מותר ומה אסור - המותר לו ללמדו תורה ולבקרו כשהוא חולה? הפרק השמיני תוחם את הזמנים הנכללים בנדר בהתאם ללשון הנודר, וכגון מי שנדר עד הפסח - האם כוונתו לתחילת החג או לסופו? וכהנה.

מהפרק התשיעי ואילך עד סוף המסכת, דנות הסוגיות בדרכי התרת נדרים.

הפרק התשיעי דן באלו אמתלאות ניתן להתיר נדר. הפרק העשירי והפרק הי"א עוסקים בהפרת נדר על ידי בעל ואב, לאשה ולנערה [וכן לנערה המאורסה בה ההפרה מתבצעת על ידי שניהם].

אגב עניינים אלה מתבארים במסכתנו גם ענייני חרמות ונידויים, ענייני מוסר וצניעות שונים, דיני ביקור חולים, ופרטים בענייני קידושין, קרבנות ועוד.

צעילוי נשמת

הרב **בן ציון צבי גולדשטיין** ז"ל

בן ר' יצחק אייזיק ז"ל

נלב"ע ט"ז בסיון תשנ"ג

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו ידידינו הר"ר **שמשון אברהם יהודה ומשפ' שיחיו**

צעילוי נשמת

הר"ר **חיים הנטר** ז"ל

ב"ר דוד הלוי ז"ל

נלב"ע ט"ו בסיון תשכ"ז

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

הר"ר **יהודה אריה פודהורצר** ז"ל

ב"ר ישראל אברהם הי"ד

נלב"ע חג השבועות תשס"ד

תנצב"ה

הונצח ע"י ידידינו בני המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

נר ה'
נשמת
אדם

מרת **רבקה גרטלר** ע"ה ב"ר ישראל ז"ל

נלב"ע י' בסיון תשס"ח **תנצב"ה**

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

בפתח לימוד המסכת נציין, כי ישנם שני אופנים להתרת נדר: "חרטה" ו"פתח".

"חרטה": הנודר מתחרט מלכתחילה על נדרו ומביע את דעתו כי היה מעדיף שמעולם לא היה נודר.
"פתח": הנודר אינו מתחרט על נדרו מלכתחילה, אלא טוען שאם היה יודע שנדרו יגרום לתוצאה מסויימת, זו או אחרת - לא היה נודר.
את ה"חרטה" או את ה"פתח" יש לשטוח לפני חכם מומחה או לפני שלשה אנשים, והם מכריזים כי הנדר מותר.

מדוע לא למדו נדרים בבבל?

לומדי מסכת נדרים יעמדו על כך שנוסח הגמרא שונה מן הנוסח שהתרגלו אליו במסכתות אחרות ומטבעות לשון בלתי מוכרים משמשים בו למכביר. במקום "תיקו" נמצא (ז/א ועוד) "תיבעי"; ציטוט מן המשנה יובא ב"אמר מר" (ראה תוס' כ/א ד"ה אמר מר ובהערה שבש"ס עוז והדר שם); "מיתבי" יובא במקום "תא שמע" (ראה שיטה מקובצת יא/ב) ועוד ועוד. פעמים רבות נזקקו הראשונים מבארי הגמרא לשינויים אלה וכתבו כי "לשון נדרים - משונה" (עיין בתוספות שם, ברא"ש ב/ב פה/ה ועוד). בנוסף לכל אלה יש שינויי גירסאות רבים מאד במסכתנו (ראה באוצר הגאונים למסכתנו בהקדמה עמוד 5 ועמוד 7), ובפירושה קיימות מחלוקות רבות מאד.
מה פשר כל זאת?

"לא נשנית נדרים בישיבה": מתברר כי הגאונים, חכמי סורא ופומבדיתא, שתקופתם החלה כמאה וחמישים שנה לאחר חתימת התלמוד הבבלי - לא למדו מסכת נדרים והיא היתה נחלת יחידים בלבד! כדרך כל ספר שאינו נפוץ, משתקעים בו גירסאות שונות וחילופי גירסאות עם העתקתו במהלך השנים ואין מי שיעמוד להגיה ולתקן. כך העיד רב יהודאי גאון: "דאנן לא גרסינן מסכת נדרים". אף הרמב"ן, בסוף הלכותיו למסכתנו (נדפסו בסוף הגמרא) כותב, כי מתקופת רב יהודאי "לא נשנית נדרים בישיבה".

לא זו בלבד שמסכת נדרים לא נשנתה, אלא שגם לא עסקו בהלכות נדרים ואף לא התירו ולא הפירו נדרים ושבועות! רב יהודאי עצמו נמנע מלהזדקק לנושאים אלה והדורות הבאים החרו החזיקו אחריו ("אוצר הגאונים" נדרים עמוד 19). כך בסיומה של תשובה מתקופת הגאונים כתוב (תשובות הגאונים, שערי תשובה, סימן קמ"ה): "זה מן ההלכה, אבל בימי מר יהודאי גאון ז"ל לא נשנית נדרים בישיבה, והגאונים שאחריו נמנעו מלהתיר נדרים".

בני ארץ ישראל למדו תלמוד בבלי: לעומת בני בבל, בני ארץ ישראל שנו ולמדו מסכת נדרים של **תלמוד בבלי**, שכן, במהלך השנים בני ארץ ישראל - מקום מכורתו של התלמוד הירושלמי - החלו ללמוד בתלמוד הבבלי! על כך שבני ארץ ישראל הוסיפו לעסוק במסכת נדרים אנו למדים מתשובה של הגאונים שהופנתה לארץ ישראל ובה הם ממליצים להם להמנע מלהתיר נדרים ושבועות ("ארץ ישראל בתשובת הגאונים" סימן ח). לאור כל זאת, מסביר בעל "דורות הראשונים" (חלק ג' עמוד כ"ה) כי רוב כתיבי היד של מסכת נדרים שנפוצו באירופה, מקורם בארץ ישראל ולא בבבל, ומשם נשתקעה לשון חכמי ארץ ישראל, הזהה ללשון התלמוד הירושלמי, בתוך מסכת נדרים שמן התלמוד הבבלי.

מדוע ולמה נמנעו בבבל מעיסוק במסכת נדרים ומהתרת נדרים?

לסכור את פי הקראים: תשובה לדבר ניתן למצוא בפירושו של הרמב"ם למסכת נדרים (סוף פרק י'). הרמב"ם כותב: "וסדר היתר נדרים - כפי מה שמסרו לנו רבותינו, חבורה מפי חבורה עד החכמים, וכפי שראינו כמה פעמים והתרנו בפני אבותינו כמו שהיו עושים הם ז"ל בפני אבותיהם ורבותיהם. לפי שזה אצלנו בערי המערב, כלומר היתר נדרים, מעשים בכל יום, לפי שאין נובעים בערינו מים הרעים, כלומר המינות".

בארצות המזרח לא עסקו, איפוא, בנדרים, מפני המינות - התנועה הקראית שפשתה במחוזות אלה וקטרגה על מסורת התורה שבעל פה. מאחר שהיתר נדרים מוגדר "פורח באוויר" (ראה חגיגה סוף פרק ראשון ובפירוש המשניות לרמב"ם שם), דהיינו: אין לו מקור ברור ומפורש בתורה שבכתב, נתלו עליו הקראים ולגלגו על חכמי התורה כביכול בודים דברים מלבם, ואילו הם, הקראים גרסו, כפי שמובא בספר קראי מאותה תקופה, כי "אין לנדור - ואסור סולחן, אלא לקיים" - נדרים אינם ברי הפרה. כיוון שחכמי ישראל באותם דורות חפצו לסייע להמון העם להתמודד עם הקראים, הוצנע הלימוד במסכת נדרים ובהלכות נדרים, ובתהליך איטי אך מתמשך נדמו טענות הקראים בנושא זה. אכן, בדיקה מדוקדקת בספרי הקראים מן הדורות ההם מעלה כי הטענה נגד היתר נדרים כמעט אינה מופיעה שם (עיין עוד על כך בהקדמת אוצר הגאונים למסכתנו).

ההמון זלזל בקיום נדרים ושבועות: בתשובה שכתב רב נטרונאי גאון ("תשובות הגאונים" אסף סימן ל"א) הוא כותב טעם אחר: רב יהודאי תיקן שלא להפר נדרים וכל שכן שבועות, כי היו הנדרים והשבועות קלים על העם, ומסיבה זו גם תיקן שלא ילמדו מסכת נדרים בישיבות, כדי שבאופן זה ימנעו החכמים מלהתיר נדרים ושבועות.

עומד היה אליהו הנביא במעמד זה, בניסיון אחרון להשיב את האומה אל הדרך הישרה. הוא מצד אחד וכל העם מן העבר השני אפילו פנייתו האל-מותית: "עד מתי אתם פוסחים על שני הסעיפים?!", אינה נענית בתגובה, גם לא נגדית. "ולא ענו העם אותו דבר".

לא ידעו להבחין בין דרך לדרך. ריקנות עד תום. שני פרים נבחרו לנסיון הגדול. אחים מבטן ומלידה. תאומים.

על פי גורל נקבע מי מהם יעלה על מזבחו של אליהו ויאכל באש שתרד משמים, ומי מהם יעלה על מזבחם של נביאי הבעל.

התגודדות קטנה סביב פרם של נביאי הבעל העלתה, כי הוא מסרב לנוע. מאות נביאי בעל ומאות נביאי אשרה הצטופפו יחד ודחקו, דחפו, השקיעו את כח השקר שפעפע בהם בכל און, אך לשוא. רגליו של הפר נטועות בקרקע בחזקה.

פר, אך מרגיש בטומאה הנוראה! אינו מוכן לנוע! אף לפנייתו של אליהו הנביא לא נענה הפר, ופצה את פיו כנגד כל העם: אני ותאומי הפר מבטן אחת יצאנו. מאבוס אחד אכלנו ובאותו מרעה רעינו. מדוע זה שפר גרולו לקדש שם שמים ולהיות מוקרב על מזבחך, ואילו אני אעלה על מזבחם של הרשעים עובדי עבודה זרה?

פר, אך מרגיש בטומאה הנוראה! אינו מוכן לנוע! פייסו אליהו הנביא. גם אתה מקדש שם שמים. הליכתך למקום הטומאה כדי להוכיח את אפסותם, מעולה היא. "בשניכם יתקדש המקום".

פר, אך מרגיש בטומאה הנוראה! אינו מוכן לנוע! ויען הפר: אל מקומי לא אלך בעצמי, ונשבע כמו פיו כי לא יזוז ממקומו עד שאליהו הנביא עצמו ימסרנו לידי בני הבלעל. כך עשה אליהו. "ויקחו את הפר אשר נתן להם".

פר, אך מרגיש בטומאה הנוראה!

רבי יחזקאל לא התמקד בהרגשתו של הפר. יתכן שבכך אין גדולה. יצר הרע אין לו. את התחושות שיש לו, כבעל חיים, אין כח המטשטשן ומעוותן. הוא חש בדיוק את שהוא חש. הוא גם לא התייחס לכך שהעם לא נחרד והתרגש מכך שפר, בהממה גסה, אינו רוצה להתקרב אל הטומאה. איש לא רץ וזעק: ה' הוא האלוקים. הם עוד היו זקוקים למבחן האש שתרד משמים. כשירודים - יורדים.

רבי יחזקאל נגע בלבת הנקודה. **הפר** חשף את הרתיעה הטבעית שצריכה להיות מפני החטא.

הפר העלה והמחיש את ההבדל ואת החילוק בין כוחות הקדושה לבין כוחות הטומאה. מבחינתו הליכה עם הרשעים, גרועה היתה מן המוות. קנאתו בתאומה הזוכה לעלות על מזבח ה', מרבת חכמה היא, על האמת שאין בלתה.

לאט רבי יחזקאל: אם הפר הזה היה ניצב עמנו היום וחוזו בהמוני יהודים לומדים תורה, בתוך עולם של חולין, היהודים את כל הסיבות, התאוות והיצרים שחכם רב, ודבקים באמת, הוא היה אומר שזה נס!

בדבריו אלה העלה רבי יחזקאל על נס את הדבקים בלימוד התורה בתקופתנו, דור התפוכות, בו אפילו "מהפכה" מחשבתית אי אפשר לעשות, מפני שאין כלל משהוא ישר שאפשר להפוך אותו. בוקה ומבולקה. ומטיבורו של הסער הסואן, עולה המייתים של יהודים לומדי תורה, מקיימי עולם ומחזיקים בושלת הדורות, מהר סיני ועד משיח צדקנו במרהר בימינו. אמן.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדרך היומית, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-93-68 דוא"ר: mendelson@meorot.co.il

ברכת התורה, העורך

פנינים

דף ד/א כי דרוש ידרשנו אלו חטאות ואשמות

דרשת שבת שובה

אמרו: רמז לדרשת שבת תשובה מניין? שנאמר "דרוש ידרשנו - אלו חטאות ואשמות..." (האוצר היהודי).

"התחברתי והרגשתי את מתיקות התורה"

בדרך, בבית, בעבודה,

24 שעות

ביממה

מתחברים לשיעור המרתק

להאזנה חייו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

צעילוי נשמת

הר"ר **אברהם לוי** ז"ל

ב"ר זימל ז"ל

נלב"ע י' בסיון תשל"ח

תנצב"ה

הנוצח ע"י ידידו

ר' יצחק רפפורט ומשפחתו שיחיו

צעילוי נשמת

הרב **בנימין נפחא** ז"ל

ב"ר משה ז"ל

נלב"ע י' בסיון תשמ"ח

תנצב"ה

בזמנינו תקנת הגאונים אינה נוהגת ואף בתקופת הראשונים כבר לא נהגו, כפי שכתבו רבים מן הראשונים, ביניהם הרמב"ם (הלכות שבועות פרק ו' הלכה י', ופרק י"ב הלכה י"ב) והרשב"א (ש"ת, חלק ד' סימן ק"כ): "כבר ידעת, שקצת מגדולי הגאונים ז"ל החמירו בדבר זה, שלא להתיר הנדרים, וכן לא היו נזקקין לעולם להתיר השבועות, ואיני צריך להאריך בדבריהם, שכבר ידעתם. אבל דורות אלו כבר נהגו כל הגאונים ז"ל להזקק להתיר הנדרים והשבועות".
הזכר היחיד שנותר, איפוא, מתקנת הגאונים, הוא לשון הגמרא השונה משאר המסכתות.

דף ז/ב ועניו כמיתה שנאמר כי מתו כל האנשים

צרעת שלפני מתן תורה - מה טיבה?

שאלה נוקבת העסיקה רבים מגדולי הדורות, החל מתקופת הראשונים.

בגמרתנו נאמר כי דתן ואבירם ירדו מנכסיהם בשעה שרבו רבינו ע"ה היה אמור לשוב למצרים ממדין, שהרי כשהקב"ה הורה למשה רבינו לשוב למצרים הוא אמר לו כי אין לו לחשוש מדתן ואבירם (שמות ד/ט): "כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך". מאחר שאנו מוצאים את דתן ואת אבירם גם בפרשת קרח, במדבר סיני, על כרחך שלא מתו במצרים, וכוונת הפסוק שירדו מנכסיהם וכונו 'מתים' לפי שעני חשוב כמת.

השאלה המתבקשת היא, מניין שהענו? הן גם סומא וגם מצורע חשובים כמתים, ומדוע אין לפרש שדתן ואבירם נסתמאו או נצטרעו!

הר"ן מבאר כי על כך שלא היו עוורים אנו למדים מן הנאמר "העיני האנשים האלה תנקר" - עיניהם תפקדו, איפוא. על כך שלא היו מצורעים אנו למדים מן הנאמר בפרשת קרח שהם היו "בקרוב כל ישראל". לו היו מצורעים, דינם להיות מחוץ למחנה.

שמא תאמר, כותב הר"ן, יתכן שהיו מצורעים במצרים אך שבו ונתרפאו בעת מתן תורה, כדברי המדרש הידועים שבשעת מתן תורה נתרפאו כל החולים, ולפיכך בפרשת קרח כבר לא היו מצורעים, אך במצרים, שעה שנאמר עליהם "כי מתו כל האנשים", היו מצורעים? הר"ן מתרץ, כי הן גם ידוע שבחטא העגל שבו הכל למומם, וממילא, אם דתן ואבירם היו מצורעים לפני מתן תורה, היו צריכים להצטרע גם לאחר מכן ולא היו יכולים לשהות בקרב ישראל בעת פרשת קרח.

תמהו גדולי עולם, כיצד נעלמה משנה מפורשת מעיני הר"ן, הן במסכת נגעים (פרק ז' משנה א') נאמר: "אלו בהרות טהרות: שהיו בו קודם למתן תורה...". כלומר, מי שהיה מצורע לפני מתן תורה אינו טמא לאחר מתן תורה בשל צרעת זו. מעתה, יתכן שדתן ואבירם היו מצורעים, ולפיכך כינם הכתוב 'מתים', ובכל זאת בפרשת קרח הם היו "בקרוב כל ישראל" ולא מחוץ למחנה, מפני שצרעת שהחלה לפני מתן תורה אינה מטמאת!

על כרחך עלינו לבאר, כי מאחר שבעת מתן תורה הכל נתרפאו ממומיהם ושבו ולקו בהם בחטא העגל, הרי לפנינו "פנים חדשות" - אין זו אותה צרעת ולא עליהם נסובים דברי המשנה כי מי שהיה מצורע לפני מתן תורה לא נהיה טמא בעת מתן תורה. אם אכן כך, למי, איפוא, מכוונת משנה זו? הן הכל התרפאו בעת מתן תורה ולא היה איש מישראל שנותר חולה!

רבינו "חתם סופר" זצ"ל עוסק בשאלה זו בחידושיו למסכתנו ובאמצעות סידור מאורעות אותם הימים אחד לאחד הוא מיישב את דבריו של הר"ן.

ארבע מאורעות משמשים בתשובתו, ונמנה אותם לפי סדר התרחשותם.

א. מתן תורה.

ב. חטא העגל.

ג. יום הקמת המשכן, בו לימד משה את ישראל שמונה פרשיות, ביניהן פרשת נגעים.

ד. פרשת המתאוננים - רשעי ישראל התלוננו במדבר "מי יאכילנו בשר?" (במדבר פרק י"א).

ובכן, אומר ה"חתם סופר", ראשית, המדרש שהובא, כי בשעה שחטאו ישראל בעגל שבו החולים ונחלו, אינו דעה מוסכמת על הכל, כי המדרש מביא דעה נוספת שכך אירע להם בפרשת המתאוננים, אך לא בחטא העגל. זאת, ועוד: המשנה במסכת נגעים בה נאמר כי מי שהיה מצורע לפני מתן תורה לא נטמא בטומאת צרעת, אינה מתכוונת למתן תורה בהר סיני, אלא ללימוד הלכות מצורע על ידי

משה רבינו ביום הקמת המשכן - מי שהיה מצורע לפני כן לא נטמא, רק מי שלקה בצרעת לאחר מכן. עתה הדברים מובנים היטב: אכן כל מי שהיה מצורע לפני מתן תורה בהר סיני, לא שב למומו כי אם בעת פרשת המתאוננים והללו וודאי נטמאו בטומאת צרעת, כי כבר לימד משה לישראל את דיניה ביום הקמת המשכן [הוא מבאר, כי הר"ן נקט "חטא העגל" כשגרת לשון אך כוונתו לפרשת המתאוננים].

על מי, איפוא, נסובים דברי המשנה? על אנשים שלקו בצרעת מעת חטא העגל עד יום הקמת המשכן. משעה שחטאו ישראל בעגל הוסרה מהם ההשגחה הניסית ומי שעל פי טבעו נזדמן לו ללקות בצרעת - לקה. אותם אנשים לא נטמאו כשמשה לימד לישראל את פרשת נגעים ביום הקמת המשכן...

**חדש!
מסכת נדרים**
מאורות המשנה - מבוארות
כולל משניות כלים עם איורים

הדפסה מהודרת, אותיות מאירות
עיניים, צבע ייחודי להקלת הלימוד

מאורות ההלכה - הלכה לכל יום

להזמנת הגמרא: 1-700-500-151

מקרר
או
ערכה

מקרר beko,
מתאים לשימוש
בית הכנסת
בשווי 2,200 ₪
במתנה!

ערכת*
מוצרי חשמול
לבית הכנסת
בשווי 2,200 ₪
במתנה!

+

ערכת
10 גמרות
מסכת נדרים
בשווי 490 ₪
במתנה!

פותרחים דף חדש!

גבאי בתי הכנסת המייסדים שיעור דף יומי חדש יהיו זכאים לערכת גמרות
מסכת נדרים במתנה ולערכת מוצרי חשמול מיוחדת לבית הכנסת מתנת טרקלין
חשמול כהלכה.

לפרטים נוספים התקשרו אלינו: 052-7108658
או בדוא"ל: hadasa@meorot.co.il

התמונות להמחשה בלבד. בכפוף לתקנון. *ערכת המוצרים כוללת: מיחם ענק 100 כוסות, תנור טורבו 60 לי', פלטת שבת ענקית, מיקרוגל, מאוורר וקומקום נשלף.

טרקלין חשמל כהלכה
משלמים פחות

